

331.31 (094.5)

У НОВИ ИНВЕНТАР Бр.

~~1961~~

1919. ГОД.

ЕДБА

О РАДНОМ ВРЕМЕНУ

У

ИНДУСТРИЈСКИМ, ЗАНАТСКИМ, РУДАРСКИМ
ТРГОВАЧКИМ И САОБРАЋАЈНИМ
ПРЕДУЗЕЋИМА

БЕОГРАД

ДРЖАВНА ТИПОГРАФИЈА КРАЉЕВСТВА С. К. С.

1919.

153

~~11~~

Изд. д.
35423

У име
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА
ПЕТРА I.

По милости Божјој и вољи Народној
Краља Срба, Хрвата и Словенаца
Ми

Александар Наследник Престола

На предлог Нашег Министра за
Социјалну Политику, а по саслушању
Нашег Министарског Савета, решили
смо и решавамо:

УРЕДБУ

О

радном времену у индустријским, занат-
ским, рударским, трговачким и саобра-
ћајним предузећима, која ће имати силу
закона и која гласи:

§ 1.

На подручју Краљевства Срба, Хр-
вата и Словенаца у радњама и пре-
дузећима индустријским, занатским

(обртним), рударским, трговачким и саобраћајним, било да су приватна или да припадају држави, округу, општини и у опште и код радова те врсте, који се узгредно врше у другим предузећима приватног или јавног карактера, не може радно време премашити осам сати дневно или 48 сати недељно.

Ове одредбе важе подједнако и за предузећа индустријског карактера уз пољопривреду и шумско gospodarство.

За саобраћајна предузећа (жељезнице, поште, телеграфе, телефоне, трамваје, бродарство и т. д.) имају се одредбе овог параграфа примењивати са модификацијама које су неопходне с обзиром на природу ових предузећа. Ове модификације утврдиће дотични Министри у споразуму са Министром за Социјалну Политику.

Спорове о томе, да ли које предузеће потпада под коју одредбу ове уредбе, решава Министар за Социјалну Политику по саслушању интересената.

§ 2.

Индустријска и занатска предузећа која не прекорачују обим кућевне

привреде и у којима су упуслени само чланови породице предузетника не подлеже одредбама ове уредбе. Спорове по питању, да ли се овака предузећа имају сматрати као кућевна привреда у смислу ове алинеје, решавају у § 8. овог закона предвиђене власти по саслушању заинтересованих комора.

§ 3.

У осамсатно радно време не урачунава се одмор, који је законом, наредбом, уговором или обичајем за поједина предузећа и радње (или за поједине категорије предузећа одређен.

§ 4.

Радно време може се само изнимно продужити, и то:

1.) у предузећима, која по природи посла или због јавног интереса морају радити без прекида. У овим случајевима могу се ради обезбеђења редовне измене радничких група обвезати само мушки радници преко 18 година да у размаку од три седмице највише једанпут раде 16 сати уз зарачунавање обичајног (законом, наредбом или уговором од-

ређеног) одмора. Таквим радницима припада у размаку од три недеље једанпут одмор од пуна 24 сата, у који се не урачунава законом или уговором већ одређени седмични одмор;

2.) Кад наступи непредвиђена потреба — која се не јавља периодички — да се у радњама одстране препреке несметаном раду. У таквим случајева обавезан је предузетник у року од 24 сата пријавити власти означеној у § 8. када је сметња редовном пословању наступила и када је престала;

3.) Власт означена у § 8. може на молбу предузећа у интересу бољег снабдевања дозволити, да се за поједина предузећа и радње или за поједина одељења предузећа продужи радно време најдуже на 10 сати дневно или 60 сати недељно али и то највише за 4 седмице. На поновно образложене молбе може се ова дозвола продужити највише три пута по 4 седмице у истој календарској год.

Ово важи и за индустријска и занатска предузећа, која раде сезонски.

Поднесене молбе обавезна је надлежна власт (§ 8.) у року од 3 дана

решити. До решења молбе забрањено је продужење радног времена.

Ако продужење радног времена преко 8 сати не траје дуже од три дана у месецу, није потребна нарочита дозвола већ је довољно да се о томе извести надлежна власт.

§ 5.

Одредбе § 1. не важе за оне помоћне послове који се нужно морају довршити да може радња отпочети или свршити (чишћење радионице, спремање и чишћење котлова, стројева (машина) и т. д.) и за предузећа несталног значаја, основана због неодложног извршења рада који је због изванредних прилика или нужде потребан, као што су послови при пожарима, поплавама и томе слично.

§ 6.

Рад који траје преко времена одређеног у § 1. односно преко 48 сати недељно (§§ 4., 5. и 6.), има се плаћати најмање са 60% више него за сатове рада нормалног радног времена.

Код акорданата сматра се плата нормалног једног сата 48. део укупне недељне зараде.

§ 7.

Код провођења ове уредбе не може послодавац снизити већ погођене наднице.

§ 8.

Где постоје обртне области и обртни надзорници, рударски надзорници, односно инспекције Министарства за Социјалну Политику, вршиће они надзор над извршењем овог закона.

Пријаве у смислу § 4. предлажу се овим властима, а оне одлучују и о продужењу радног времена по § 4. и изричу казне по овом закону у првој инстанцији.

Где обртних или рударских власти односно инспекције нема, врше тај делокруг политичке власти.

Противу решења ових власти могу се заинтересовани жалити вишим обртним властима, где таквих има, а у крајњој инстанцији Министарству за Социјалну Политику у року од 8 дана, од како добију решење.

Казне противу чиновника државних предузећа и радња који се не придржавају одредаба овога закона на

предлог Министра за Социјалну Политику, изрицаће надлежни Министри.

§ 9.

Новчаном казном од 10 до 100 динара казниће се ко пропусти пријаву или је не учини на време по § 4. тачка 2. и последња алинеја.

Новчаном казном од 50 до 300 динара казниће се ко без дозволе означене у § 4. тачка 3. продужи радно време или раднике наговара да преко законом одређеног времена раде, или који прекрше уговор о раду, напоменути у § 6. тачка 1.

Новчаном казном од 100 до 500 динара казниће се онај, који отпуштањем радника из посла, самовољним обустављањем рада или другим начином присиљава раднике, да прихвате радни уговор који је противан одредбама ове уредбе или да раде преко времена, које је ова уредба одредила било у радњи или код куће.

Исто тако казниће се предузетник радње односно предузећа ако који од његових намештеника (надзорник, деловођа и т. д.) присиљава раднике да прихвате радни уговор који је противан одредбама ове уредбе или

да раде преко времена које је овом уредбом одређено било у радњи или код куће.

§ 10.

Ова Уредба ступа у важност на месец дана по обнародовању у »Службеним Новинама«, и важиће све докле докле се законом не замени. Од тада престају важити сви закони, уредбе и наредбе који регулишу радно време на територији Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца.

Извршење ове Уредбе поверава се Министру за Социјалну Политику.

12. септембра 1919. год.
у Београду

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Министар
за Социјалну Политику,
Витомир Кораћ, с. р.

МИНИСТАРСТВО ЗА СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца

Бр. 6247.
11. септембра 1919. год.
Београд.

Министарском Савету

Питање о увођењу осмочасовног радног дана на дневном је реду у свима културним земљама, па и у нашој држави. Захтев радничке класе за увођењем ове значајне реформе толико је постао силан и неодољив, да је нашао одјека и на конгресу мира у Паризу, те је у статут лиге народа ушла одредба, по којој се ова реформа има спровести у свима државама које приступе Лиги Народа. С обзиром на све ово, многе су државе и саме из своје иницијативе приступиле спровођењу ове реформе.

У нас радничка класа такође је стално истицала овај захтев, и у покрајинама ново-ослобођеним: Хрватској и Славонији, Словенији, Босни и Херцеговини, Банату, Бачкој и Барањи покрајинске су Владе изашле у сусрет овим захтевима и у путу наредба прогласиле увођење осмочасовног радног дана у свима радњама индустријалних.

стријским, трговачким, занатским као и саобраћајним предузећима и при радовима индустријске природе у пољопривреди и шумарству. У Србији, такође у појединим гранама индустрије и саобраћаја уведено је осмосатно радно време споразумом између послодаваца и радника; тако на железницама, у неким индустријским и занатским предузећима, као: електричној централни београдској; београдским штампаријама и т. д.

Пошто је, тако, ова реформа спроведена у већини наших покрајина и у многим предузећима, њено опште спровођење императивно се налази у интересу једнакости и солидног рада у привреди целе наше аемље. Не може се, с једне стране, допустити појединим покрајинама и појединим предузећима бенефиција дужег радног времена, јер је то на уштрб солидних и хуманих послодаваца који су својим радницима изашли у сусрет.

С друге стране не може се радницима једне покрајине одрећи оваква једна капитална бенефиција, као што је скраћивање радног времена, кад су је радници других покрајина наше државе добили. И најзад са гледишта општег интереса ова се реформа намеће из два разлога: прво што је и данас велики број радника, нарочито у извесним браншама, остао без посла и зараде, а са демобилизацијом војске беспослених радника биће све више; и друго, што је дуготрајним ратовањем и владајућом скупоћом радничка класа јако ослабљена физички и налази се још увек у једној

моралној депресији, те је потребно заштити је и поштедети је што је више могуће:

С обзиром на све ово мени је част предложити Министарском Савету: да се законодавство о радном времену у нашој целој држави изједначи и да се прокламује принцип осмочасовног радног дана, те да се он и спроведе свуда тамо где до сада није спроведен. А пошто је, услед наших парламентарних прилика, за сада немогуће ово питање уредити законодавним путем, то предлагем да се ова реформа спроведе за сада наредбеним путем, путем Уредбе, коју у прилог подносим, и која треба да има законску важност све дотле док се не замени законом.

Министар
за Социјалну Политику,
Витомир Кораћ, с. р.

Министарски Савет у седници својој од 12-IX-19. усвојио је у свему предњи предлог и предложену Уредбу о осмочасовном раду, коју је поднео Господин Министар за Социјалиу Политику.

Председник Министарског Савета,
и Заступник Министра
Иностранних Дела
Љуб. М. Давидовић, с. р.
Министар Просвете,
Павле Маринковић, с. р.
Министра Финансија,
Д-р В. С. Вељковић, с. р.
Министар Саобраћаја,
М. Драшковић, с. р.

Министар Правде и Заступник
Министра за Уставотворну
Скупштину и Изједначење Закона,
К. Л. Тимотијевић, с. р.

Министар Грађевина,
Велислав Н. Вуловић, с. р.

Министар Унутрашњих Дела,
Св. Прибићевић, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,
Д-р Лукинић, с. р.

Министар Вера,
Алауповић, с. р.

Министар за Социјалну Политику,
Заступник Министра
Народног Здравља,
Витомир Кораћ, с. р.

Министар Трговине и Индустрије,
Др. Крамер, с. р.

Министар Војни и Морнарице,
Бенерал,
Стев. С. Хаџић, с. р.

Министар Аграрне Реформе,
Заступник

Министра Пољопривреде и Вода,
Др. Пољак, с. р.

Министар Исхране и Обнове Земље,
Букшег, с. р.

Министар Шума и Руда,
А. Кристан, с. р.

use of
35423